

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเชื่อมต่อและสร้างเครือข่ายทางสังคมทั่วโลก ส่งผลให้ผู้คนจำเป็นต้องเข้าใจยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลจำนวนมากที่มีอยู่ เนื่องจากแนวโน้มของโลกาภิวัตน์มีความหลากหลายในศตวรรษที่ 21 และต้องเหลียวมองความต้องการที่แท้จริงของสถานประกอบการยุคใหม่ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น โดยเฉพาะสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 (National Research Council, 2011; Song และคณะ, 2019; Khan และคณะ, 2021) ภายใต้บริบทเหล่านี้ พลเมืองจะต้องใช้สมรรถนะทางสังคมมากขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง นอกจากนี้ ด้วยความซับซ้อนที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผู้คนต้องการความรู้และความสามารถที่กว้างขวางมากขึ้น นอกเหนือจากการได้รับความรู้เฉพาะทางหรือเพียงแคฝึกฝนทักษะเล็กน้อยเท่านั้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการจ้างงานอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน สมรรถนะทางสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในสถานที่ทำงานและในชีวิตประจำวัน (Gedvilienė และคณะ, 2014; Makkar และ Basu, 2019; Vasanthakumari, 2019) สมรรถนะทางสังคมหรือประสิทธิภาพในการติดต่อกับผู้อื่น หรือความสามารถในการอยู่อย่างปกติสุขในสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับองค์กรในปัจจุบัน เห็นได้จากการเตรียมทีมงานและการดำเนินงานที่เน้นคุณภาพการบริการและมีทุกรอบด้านมากขึ้น แม้ว่าแนวคิดเรื่องสมรรถนะทางสังคมอาจไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับนักวิชาการด้านพฤติกรรมองค์กร (Taborsky และ Oliveira, 2012; Sabuhari และคณะ, 2020) อย่างไรก็ดี การเริ่มศึกษาบทบาทของสมรรถนะทางสังคมเพื่อความมั่นคงทางอาชีพและการดำรงชีวิต การวิจัยแสดงให้เห็นว่า นอกเหนือจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในเชิงบวกแล้ว ผู้ที่มีสมรรถนะทางสังคมที่แข็งแกร่งนั้นยังส่งเสริมการพิจารณาประเมินผลงานและเงินเดือนที่สูงขึ้น (Gedvilienė และคณะ, 2012; Nair และ Fahimirad, 2019) นอกจากนี้เมื่อเทียบกับปัจจัยการทำงานความสำเร็จในอาชีพอื่น ๆ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริตและความสามารถทางสติปัญญาทั่วไป สมรรถนะทางสังคมมีความโดดเด่นเป็นพิเศษ เมื่อมีการระบุปรับปรุงและประยุกต์ใช้อย่างถูกต้อง สมรรถนะทางสังคมจะสามารถช่วยให้องค์กรหรือบุคคลประสบ

ความสำเร็จได้ เป็นตัวชี้วัดหนึ่งในกลยุทธ์สำคัญที่เป็นเป้าหมาย เพื่อเพิ่มความมั่นคงและความเป็นอยู่ที่ดีของประเทศสมาชิก (European Commission, 2018; Sabuhari et al., 2020)

มีการศึกษารายงานการวิจัยการสำรวจหลายครั้งในช่วงไม่นานที่ผ่านมา ถึงประเด็นปัญหาของตลาดแรงงาน มีรายงานถึงการขาดแคลนทักษะที่นายจ้างต้องการ ในสหรัฐอเมริกา ในปี 2011 ตำแหน่งการผลิตมีมากกว่า 600,000 ตำแหน่งงานเหล่านั้นไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากพนักงานขาดแคลนทักษะของพนักงาน และการขาดทักษะเหล่านั้นนี้ เกี่ยวข้องกับทักษะที่ไม่ใช่ด้านเทคนิคหรือด้านองค์ความรู้ ซึ่งเป็นหลักจรรยาบรรณในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นความตรงต่อเวลาและความเป็นมืออาชีพ เป็นต้น (Schislyaeva & Saychenka, 2022) โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการหลายท่านได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นการสร้างและส่งเสริมสมรรถนะทางสังคมให้นักศึกษา ปัจจัยทางสังคมมีบทบาทโดดเด่นในกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อการเตรียมความพร้อมอย่างมืออาชีพให้มีบทบาทในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามที่ Schoon (2009) ได้กล่าวว่าการเพิ่มขึ้นของโลกาภิวัตน์และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและประวัติศาสตร์หลายอย่างที่มีสมรรถนะทางสังคมได้รับอิทธิพลจากการเกิดคุณค่าและวิถีชีวิตใหม่ ๆ ดังนั้นการส่งเสริมสนับสนุนสมรรถนะทางสังคมได้กลายเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์หลักของระบบการศึกษาและสถาบันร่วมสมัยในปัจจุบัน (Gedvilienė, 2012; Schislyaeva & Saychenka, 2022) มหาวิทยาลัยจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะทั่วไปของนักศึกษา เพื่อชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการเรียนรู้ของนักศึกษา (Xie et al., 2022) จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ทางคณะกรรมการยุโรป ได้พิจารณาสมรรถนะทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเครื่องแสดงความวัฒนาที่สำคัญที่สุดของความมั่นคงและความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมในประเทศสมาชิก นอกจากนี้ การแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมต่อสังคมในบริบทที่ต่างกัน ตามความคาดหวังทางสังคมของสิ่งแวดล้อมนั้น ทำให้บุคคลที่มีสมรรถนะทางสังคมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของพฤติกรรมทางสังคมของตนเองได้ ขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมที่เป็นอยู่ (Taborsky & Oliveira, 2012; Singh & Jaykumar, 2019) สมรรถนะเหล่านี้ จะช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและอาจขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของพฤติกรรมของบุคคล ตามที่ European Commission (2018) ระบุว่า สมรรถนะทางสังคมเป็นหนึ่งใน 8 ของทักษะหลักสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และหมายถึงพฤติกรรมทั้งหมดที่สามารถช่วยให้บุคคลเป็นผู้มีศักยภาพสูงขึ้น รวมถึงการสร้างประสบการณ์อย่างสร้างสรรค์ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างของสังคมและการทำงานในชีวิตประจำวัน (Singh & Jaykumar, 2019)

ส่วนในแง่ทางการศึกษา สมรรถนะทางสังคมมีอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถในการสื่อสารและให้ความร่วมมือในแต่ละด้าน (Gedvilienė, 2012; Singh & Jaykumar, 2019) สอดคล้องกับ Moran et al., (2015) เน้นย้ำว่าการติดต่อสื่อสารและความร่วมมือที่ประสบความสำเร็จนั้น จะประกอบด้วยความหลากหลายของทักษะและพฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงานเป็นทีม (teamwork), การแก้ปัญหา (problem-solving), การตัดสินใจ (decision making), การกล้าเผชิญความท้าทาย (facing challenges), การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ (establishing and maintaining relationships), การควบคุมตนเอง (self-control), การกล้าแสดงออก (assertiveness), ความรับผิดชอบ (responsibility), ความเคารพ (respect), ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) และอื่น ๆ ซึ่งทักษะเหล่านี้สอดคล้องกับทักษะในยุคศตวรรษที่ 21 (Arslangilay, 2019) การพัฒนาสมรรถนะทางสังคมจากโรงเรียนสู่มหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัยสู่ตลาดแรงงาน จึงมีความสำคัญอย่างมากในการช่วยให้มีการเจริญเติบโตของส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็น ความภาคภูมิใจในตัวเอง (self-esteem) และการเคารพสิทธิมนุษยชนที่สังคมกำหนด ในรายบุคคลการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมอาจไม่ดีมากนัก อาจมักพบปัญหาจากผลสัมฤทธิ์ในการมีปฏิสัมพันธ์กับเหตุการณ์ในชีวิตของตน การแสดงถึงความรู้สึกในเชิงบวก การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนกลยุทธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ (WEF, 2016; Arslangilay, 2019)

สำหรับการพัฒนาเครื่องมือตัวชี้วัด มีการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมา มีผลการศึกษาหลายชิ้นสอดคล้องกับการยืนยันถึงความสำคัญของการออกแบบและประเมินผลโครงการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Leganés-Lavall & Pérez-Aldeguer, 2016; Legkauskas & Magelinskaite-Legkauskiene, 2019) นอกจากนี้ ยังบ่งบอกให้เห็นถึงความจำเป็นของการพัฒนาเครื่องมือตัวชี้วัดที่มีเหตุผลสำหรับการวัดสมรรถนะทางสังคม เนื่องจากเป็นขั้นตอนแรกในการวิจัยทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคม และผลกระทบต่อผลการเรียนอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่นเดียวกับการพัฒนาด้านจิตสังคม (Schoon, 2009; Legkauskas & Magelinskaite-Legkauskiene, 2019) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและการวัดสมรรถนะทางสังคมในด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดูเหมือนว่าจะเผชิญกับความท้าทาย เนื่องจากองค์กรทั่วไปไม่สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มและเป้าหมายทางการศึกษาที่มหาวิทยาลัยได้มุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว โดย Buchs และ Butera (2015) เน้นย้ำว่าการทำงานกลุ่มแบบร่วมมือควรคำนึงถึงความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อยกระดับการเรียนรู้รายบุคคลและผลสำเร็จของกลุ่ม (Buchs & Butera, 2015) ทั้งนี้มี

ข้อเสนอแนะจาก Gedviliene (2012) เกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมระหว่างครู และนักเรียนว่า ในการพัฒนาขีดความสามารถทางสังคม ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดการ พัฒนาทางสังคม, เศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่ยั่งยืนและสอดคล้องกันในบริบทโลกาภิวัตน์ ในขณะที่ กระบวนการของโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่ทวีความ รุนแรงมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะทางสังคมและการพัฒนาทักษะต่าง ๆ จึงควรมีแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทแห่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (Mitchell et al., 2010) สอดคล้องกับคำกล่าวของ ศ.คลินิก นพ.อุดม คชินทร ที่ว่าด้วยสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ตลาดแรงงานมีความต้องการที่เปลี่ยนแปลงตาม ความอ่อนแอของระบบการศึกษาไทย สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถตอบโจทย์ประเทศและโลกได้ สะท้อนถึงการพัฒนาและสร้างบุคลากร คุณภาพสู่วิชาชีพ ด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อประกอบเป็นทุนมนุษย์ อีกทั้ง ยังไม่สามารถเป็นกลไกใน การสร้างทุนทางปัญญาที่เทียบเคียงนานาประเทศได้ การบริหารการศึกษาที่สามารถปรับให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานได้ จึงเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญที่จะสร้างนวัตกรรมของ ชาติได้ สอดคล้องกับ Ministry of Higher Education (2012) ได้กล่าวถึงทักษะสำคัญในสถาน ประกอบการในปัจจุบันนี้ เปิดเผยว่า บุคคลหรือพนักงานมีความสามารถในการสื่อสารที่ค่อนข้างต่ำ, ไม่มีความมั่นใจในตนเอง, การแก้ปัญหาที่ไม่ดีและทัศนคติที่ไม่ดีต่อการทำงาน (Mitchell et al., 2010; Zakirova et al., 2019; Pérez-Jorge, 2020) จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้บิดา แห่งสหกิจศึกษาไทย ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอาน เล็งเห็นถึงปัญหาและความสำคัญต่อการจัดการเรียนการ สอนระดับอุดมศึกษา จึงได้เป็นผู้ริเริ่มนำระบบการจัดการศึกษาสหกิจศึกษาเข้ามาเป็นส่วนสำคัญที่ ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาไทย ในความสามารถผลิตบัณฑิตให้ตรงต่อความ ต้องการของสถานประกอบการ สามารถตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง (วิจิตร ศรีสอาน และคณะ, 2552)

จากข้อเท็จจริงดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัย เล็งเห็นถึงความสำคัญของสมรรถนะ ทางสังคมของนักศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีพและการทำงานในอนาคต การจัดการ ศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษา หรือรูปแบบ CWIE (Cooperative Work Integration Education) ถือ ว่าเป็นฐานที่สำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ จะเป็นการเตรียมความพร้อมในการทำงานของนักศึกษา ยังเป็นการเตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ ด้วย อาทิ ด้านสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา เป็นต้น ซึ่งเป็นหนึ่งในสมรรถนะในโลกสมัยใหม่ (General Competencies) สอดคล้องกับงานประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ประจำปี

2562 ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสำเร็จทางการศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตสายพันธุ์ใหม่ (New SAGE: Smart, Auto-man, Generation, Education) ที่มีความเชี่ยวชาญและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงในบริบทของประเทศไทย

ปัญหาการวิจัย ความสำคัญ

จากปัญหาในการดำรงชีพของบุคคลในสังคม ความตึงเครียด พฤติกรรมการเปลี่ยนงาน ความล้มเหลวทางอาชีพมีเพิ่มมากขึ้น วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้ คือการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและเพื่อความสำเร็จในอาชีพและการดำรงชีวิต โดยครอบคลุมในทุกบริบทของการดำรงชีพการทำงานอย่างยั่งยืน ทั้งในบริบทด้านทักษะ ทักษะคิด องค์กรความรู้ และพฤติกรรม ซึ่งเป็นสมรรถนะที่จะส่งให้บุคคลกล้าเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ และแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันได้ เพื่อการเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในสภาพหน้า และเพื่อให้อยู่รอดปลอดภัย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงทางอาชีพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน

1.2.2 เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษากับนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา

1.2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา

1.3 สมมติฐานในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานดังต่อไปนี้

1.3.1 องค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อความต้องการของตลาดแรงงานสำหรับการพัฒนาในบริบทประเทศไทย

1.3.2 ผลการประเมินตนเองในสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจระหว่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ 0.05

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตดังต่อไปนี้

1.4.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ตามแนวคิดของ John W. Creswell ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) (Creswell, 2014; Ishtiaq, 2019)

1.4.2 การวิจัยครั้งนี้ ได้พัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมตามความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมจากทฤษฎี แนวคิด และการศึกษาที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

1.4.3 การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมสำหรับการสอบถามสถานประกอบการในประเทศไทย จำนวน 30 คนและการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการ ส่วนที่ 2 การนำตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับการสอบถามนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานอุดมศึกษา ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 402 คน จำแนกตามภูมิภาคจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 5 ภูมิภาค และจำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของแต่ละภูมิภาค และสุ่มเก็บข้อมูลอย่างง่ายจากนักศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดที่เลือก จำนวน 14 มหาวิทยาลัย

1.4.4 ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1.4.4.1 ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีดังต่อไปนี้

1) ตัวแปรอิสระ คือ องค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ สำหรับการสอบถามสถานประกอบการในประเทศไทย

2) ตัวแปรตาม คือ ความต้องการของตลาดแรงงานต่อสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ

3) ประชากร คือ ผู้บริหาร หัวหน้างาน หรือพนักงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานประกอบการ/องค์กร

4) ตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร หัวหน้างาน หรือพนักงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนในสถานประกอบการหรือองค์กร สำหรับการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติคือมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 ปี ได้แก่ผู้บริหาร หัวหน้าหรือพนักงานในสถานประกอบการ จำนวน 3 คน อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศงานนักศึกษา จำนวน 3 คน และศิษย์เก่าที่มีประสบการณ์ในการดูแลนักศึกษาปฏิบัติงาน จำนวน 3 คน

1.4.4.2 ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ สำหรับการนำตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมไปใช้กับนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีดังต่อไปนี้

1) ตัวแปรอิสระ คือ องค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมที่ได้รับการพัฒนาขึ้นในบริบทของประเทศไทย และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา

2) ตัวแปรตาม คือ ผลของสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจระหว่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษากับที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา

3) ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานการอุดมศึกษา ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย

4) ตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานการอุดมศึกษาทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 402 คน เนื่องจากนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะสำเร็จการศึกษาไปสู่ตลาดแรงงานในอนาคต และเพื่อให้ได้ตัวแทนของตัวอย่างที่ดี จึงใช้วิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน โดยจำแนกตามภูมิภาคจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 5 ภูมิภาค และจำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของแต่ละภูมิภาค และสุ่มเก็บข้อมูลอย่างง่ายจากนักศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดที่เลือก จำนวน 14 มหาวิทยาลัย

ระยะเวลา คือ การศึกษาวิจัยตลอดปีการศึกษา 2562-2565

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์จากงานวิจัย

ได้ตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาในสายบริหารธุรกิจตามความต้องการของตลาดแรงงานในบริบทประเทศไทย และเป็นแนวทางในการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมสำหรับการประเมินตนเองของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจและหลักสูตรอื่น ๆ

ประโยชน์เชิงนโยบาย

สามารถนำผลการวิจัยไปปรับประยุกต์ใช้ประโยชน์กับการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในสมรรถนะทางสังคมให้กับนักศึกษา

ประโยชน์เชิงปฏิบัติ

การประยุกต์ใช้องค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้น สำหรับประเทศไทยในการประเมินสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา เพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

1.6 การวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ได้ตัวแทนของตัวอย่างที่ดี ควรเน้นสัดส่วนของการกระจายตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้น และควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาต่อไป เพื่อให้บรรลุการวัดสมรรถนะทางสังคมอย่างรอบด้าน มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของตลาดแรงงานได้เพียงพอ มีความแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคม

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สมรรถนะทางสังคม หมายถึง ประสิทธิภาพของบุคคลในการอยู่รอด การปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม และปรับความคิดให้เป็นปกติภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ รู้สึกเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง ซึ่งมีองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบหลักใหญ่ 18 องค์ประกอบย่อย มีดังนี้ 1. *มิติด้านทักษะภายในตัวบุคคล (intrapersonal skills)* ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achieve motivation) 2) การควบคุมตนเอง (self-control) 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (initiative) 4) ความมั่นใจในตนเอง (self-confidence) 5) คุณธรรม (ethics) 6) การตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) 7) ประสิทธิภาพของตนเอง (self-efficacy) 8) การบริหารจัดการตนเอง (self-management) 9) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence) และ 10) ความซื่อตรง (conscientiousness) 2. *มิติด้านทักษะระหว่างบุคคล (interpersonal skills)* ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การแก้ปัญหา (problem-solving) 2) ความยืดหยุ่น (resilience) 3) การทำงานเป็นทีม (teamwork) 4) ทักษะทางสังคม (social skill) 5) การตระหนักรู้ทางสังคม (social awareness) 6) ทักษะทางสื่อสังคมออนไลน์ (social media skill) 7) การเอาใจใส่ (empathy) และ 8) การบริหารจัดการความสัมพันธ์ (relationship management)

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาด้านบริหารธุรกิจ ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานการอุดมศึกษา จำแนกนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา และนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา

ผู้บริหาร หัวหน้างาน เจ้าหน้าที่ในสถานประกอบการ หมายถึง บุคลากรตำแหน่งหัวหน้าขึ้นไป หรือเจ้าหน้าที่ในสถานประกอบการทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ทั่วประเทศ

ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้อะไรอยากมีอยากเป็น ตั้งแต่ปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีพจนถึงความต้องการขั้นสูงสุด ซึ่งมนุษย์มีความปรารถนาอย่างแรงกล้า บุคคลจะต้องการบางสิ่งในระดับที่แตกต่างกัน โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยหรือสถานะข้อพิจารณาอื่น ๆ บุคคลคนเดียวก็จะจัดหาความต้องการหรือตอบสนองความต้องการของตน ดังนั้นควรจัดหาสิ่งที่ผู้รับต้องการอย่าง

แท้จริง เนื่องจากหากได้รับการตอบสนองในลักษณะเดียวกัน ก็จะทำให้เกิดความสุขและพึงพอใจสูงสุด

ตลาดแรงงาน หมายถึง แหล่งพบปะระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง เพื่อที่จะได้ตกลงเจรจาทำสัญญาการว่าจ้าง กล่าวคือ นายจ้างเป็นผู้ซื้อแรงงานและลูกจ้าง เป็นผู้ขายแรงงาน โดยนายจ้างได้รับการบริการจากลูกจ้าง และลูกจ้างได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานเป็นตัวแทน ซึ่งก็คือแหล่งที่ก่อให้เกิดอุปสงค์และอุปทานของแรงงาน กลไกการทำงานของตลาดแรงงานขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทาน แรงงานจะทำงานร่วมกันในการกำหนดระดับการจ้างงานและค่าจ้างที่ได้รับจนกระทั่งอุปสงค์แรงงานเท่ากับอุปทานแรงงาน ทำให้ตลาดแรงงานเข้าสู่สภาวะที่เรียกว่าดุลยภาพของตลาดแรงงาน

การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคม หมายถึง วิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ใช้บ่งบอกถึงสมรรถนะทางสังคม โดยการรวมองค์ประกอบของการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมตามความต้องการของตลาดแรงงานของบริบทประเทศไทย เป็นแบบอย่างทางการจัดการเรียนการสอนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง